

Prisen misjonærbarna betalte

- [ASLAUG TANGVALD-PEDERSEN](#)
- [MARIE VON KROGH \(FOTO\)](#)
- [DAVID ENGMO \(FOTO\)](#)

Publisert: 20/6, 2021

Ellen Marie ville ikke snakke med noen på bussen. Da kom hun bare til å begynne å gråte. To nye uker før hun skulle få en helg hjemme hos foreldrene. To nye uker uten mamma og pappa. Seksåringen kjente klumpen i halsen. Hun satt ved bussvinduet, stirret ut og håpet på trafikkulykker.

Det var ofte ulykker i Taiwan. Da ble bussen stående i kø og det ville ta lengre tid å komme til skolen.

De pleide å kjøpe litt godteri på busstasjonen. Det var pappa som kjørte dem til bussen som gikk til Taichung. Ellen Marie holdt hardt rundt kjærligheten mens hun vinket farvel. Pappa måtte ikke skjønne hvor fælt hun synes det var å måtte dra til internatskolen. Han måtte ikke bli lei seg. Det var noe av det verste som kunne skje – at mamma og pappa ble lei seg.

Skoleundervisningen gikk fint, men skolen var ikke bare noen timer – det var hele døgnet, hele uken, hele livet.

Hun blunket bort tårene og presset pannen mot vinduet.

Den glemte historien

– Misjonærbarnas historie er ikke tatt med i vår historie om hvordan norsk misjon har virket. Det mener jeg er feil. Ved å utelate den, blir ikke misjonærbarna anerkjent, påpeker barnebokforfatter og tegneserieskaper, Lene Ask.

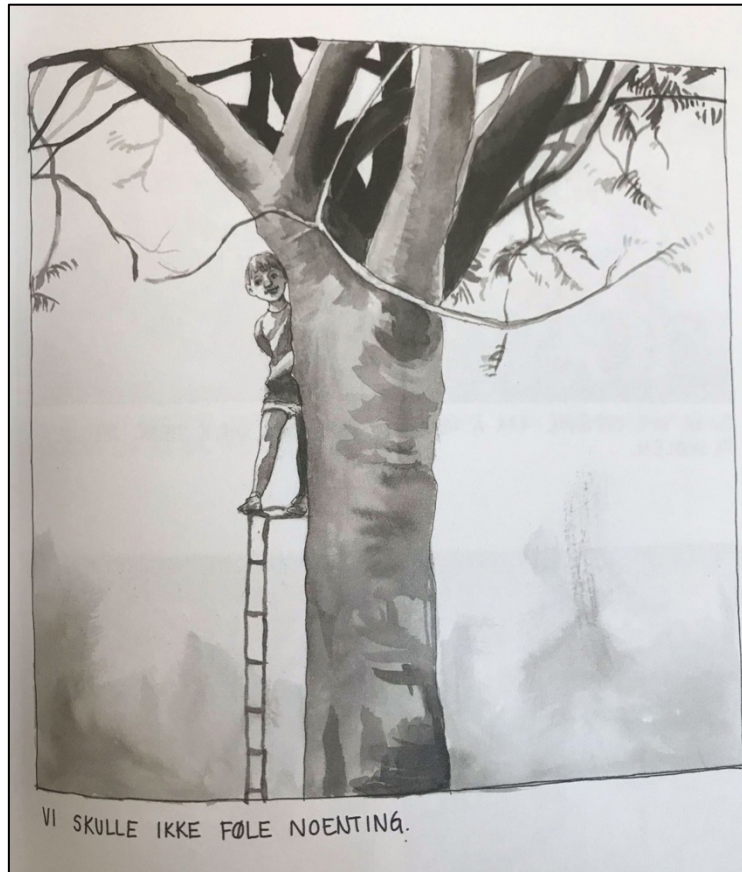

Hun har selv vokst opp i misjonen, studert misjonshistorien og laget flere tegneserier om misjonærbarn. I vår kom tegneseriedokumentaren «O bli hos meg» der hun har intervjuet ti misjonærbarn.

Mellom 6000 og 10000 nordmenn har foreldre som har vært misjonærer.

Ask forteller om en ressurssterk gruppe mennesker med flerkulturell kapital, tospråklighet, fleksibilitet og selvstendighet. De bærer med seg historien om ressurser, men også historien om sårhet – om å bli forlatt og bli fremmedgjort.

Fra tegneserien «O bli hos meg»

– Det er tre maktfaktorer misjonærbarn har måttet forholde seg til: Gud, organisasjonen og foreldrene, minner Ask om.

I over 50 år sendte den norske misjonen små barn på internatskoler.

Hvordan opplevde barna å kun se foreldrene noen dager i måneden, eller kanskje bare hvert halve år? Og hvordan var det for foreldrene å forlate barna sine mens de var så små?

VG har snakket med foreldre og noen av dem som den gang var barn.

Et solskinnsbarn

Lukten av millionbyen Taipei gir også gode minner. Varme, søppel, sterke farger, mat og kloakk. Butikker stappfulle av alt fra verktøy til leker. Viskelær som luktet kunstig frukt, «Hello Kitty»-effekter og blyanter i så knalle farger at det nesten gjorde vondt i øynene. Taipei lå foran, vareutvalget kom til Norge mange år senere.

Om kveldene kunne gatene omdannes til nattmarkeder. Teppene ble tryllet frem: Klokke, klær, vesker – kineserne hadde alt. Kom politiet, pakket de sammen i rekordfart.

Hurtigheten og årvåkenheten sluttet aldri å imponere Ellen Marie Steen, som i dag er blitt 43 år.

Hun gikk i lokal barnehage, senere tilbrakte hun første og femte klasse på misjonens egen internatskole.

– Frem til jeg var godt voksen tenkte jeg at jeg hadde en fin tid på Taiwan, sier hun.

En dag skulle imidlertid historien hennes endre seg. Hun skulle se livet på internatskole i et helt nytt lys.

– Jeg var 30 år og skulle gifte meg, gå inn i nære relasjoner. Tiden var inne for et tilbakeblikk.

Hun reiste tilbake til Taiwan og internatskolen.

– *Hva skjedde?*

– Før turen begynte jeg å kjenne meg rar. Jeg begynte å gråte for ingenting, ble plutselig veldig følsom uten å skjønne hvorfor. Da jeg fikk tips om en terapeut, takket jeg ja. Familierapeuten Dora Thorhallsdottir ga meg rådet som ble nøkkelen: «Når du skal inn på internatet du bodde i som barn, skal du kjenne på de følelsene du får. Det er de følelsene du hadde da du bodde der som barn. Det er de ubearbeidede følelsene.»

Ellen Marie er journalist og jobber i kulturavdelingen i Randaberg kommune. De siste årene har hun videreutdannet seg nettopp til terapeut.

Det har vært viktig for henne å gi egne barn den nærheten og tryggheten hun selv ikke fikk oppleve.

Å bruke barndommens opplevelser til å komme videre har vært en av nøklene for Ellen Marie. Hun forteller om tilbaketuren til Taiwan som voksen.

– Da vi gikk inn internatgangen, tok ensomhetsfølelsen og tristheten helt over. Her var det jo alltid mange barn, men min følelse var at jeg var helt alene.

Om kvelden, da hun skulle legge seg, kom redselen. Så husket hun hvorfor.

Fra vinduet i internatet i Taichung hadde hun utsikt til grønt gress og forbipasserende trafikk.

Men hver natt lå hun og hørte etter lydene av motorsykelgjenger som kunne klatre over muren. Romvenninnen sov, foreldrene var langt unna. Ellen Marie lå våken.

– *Var det ingen voksne som kunne trøste deg?*

– Det var et vaktrom i gangen, men de voksne hadde andre ting å gjøre. Vi kunne ikke forstyrre dem.

– *Ingen andre?*

– I en annen del av bygget bodde husfar og familien. Han hadde sin familie og du vet godt som barn at foreldre bryr seg mest om egne unger. Vi fikk lov å besøke dem, men vi følte vi gikk inn i andres hjem. De var ikke omsorgspersoner for oss og internatet var ikke et hjem. Vi hadde en kinesisk kokk og en som vasket. Ellers var vi omgitt av barn som alle hadde sin egen strategi for å overleve.

– *Hva var din?*

– Å gjøre andre glad. Jeg var et solskinnsbarn, svarer hun.

– Lite visste jeg den gangen om at du utsletter deg selv når du glemmer hva som gjør deg selv glad fordi det viktigste er å gjøre andre fornøyd.

– *Hva reagerte du sterkest på?*

– Det var så mange regler som jeg var redd for å bryte, og jeg slappet aldri av. Jeg kunne aldri være meg selv. Det enkleste var å legge på lokket, stengte av. Noen kunne bli lei seg. Da var det bedre å være et solskinnsbarn.

Verdens viktigste jobb

– Norge var et av landene med flest misjonærer i forhold til innbyggertallet. Det er en del av Norgeshistorien, påpeker Lene Ask.

Misjonærer med eksotiske historier om kristning, hjelpearbeid og fremmedartede kulturer reiste rundt og fortalte. Bøssene ble sendt rundt.

– Siden de trengte penger for å fortsette arbeidet, ble det sjelden fortalt om det som ikke gikk så bra, sier Ask.

Mens teksten i «O bli hos meg» er dokumentarisk, har Ask tolket historien gjennom tegningene sine. For barna handlet det ikke så mye om Gud eller misjonen, men om en barndom preget av foreldrenes fravær, forteller hun.

Fra tegneserien «O bli hos meg»

Det første norske misjonærbarnet ble født i Zululand i 1854. Frem til 1950 bodde de fleste misjonærbarna med foreldrene, eller var på barnehjem eller hos slekt når foreldrene var ute. Etter krigen ble de plassert på internatskoler i samme land som foreldrene misjonerte.

– Først de senere årene har historiene om misjonærbarna kommet opp. Noen av dem mente de ble ofret på misjonens alter. Ble de det?

– Bildet er på ingen måte svart-hvitt. De fleste jeg har snakket med, har også gode erfaringer, sier Lene Ask, som har studert misjonsbarnas historie.

Hun forteller at det som skiller misjonærbarna fra andre barn som også har hatt en barndom på internatskole i utlandet, er vanskelighetene med å snakke om savnet etter mor og far. Foreldrenes jobber, Guds vilje, var viktigere enn dem selv.

– Lydigheten mot kallet var et urokkelig premiss for familien og barnas liv. Det ble sett på som Guds vilje og gikk foran hensynet til barna.

Norsk i Japan

I 1973 var en annen norsk misjonærfamilie på vei ut i verden.

Britt og Håkon Tørring hadde truffet hverandre i Norsk Misjonsselskap (NMS). Håkon gikk på Misjonsskolen i Stavanger. Han visste han ville bli misjonær, og skulle læreren Britt få mannen hun forelsket seg i, måtte hun bli med ham til Japan.

Britt var 27 år den vinteren hun dro med Håkon. På armen hadde hun sønnen Håvard (1). Senere kom søsknene Sissel og Magne. De neste femten årene skulle prege barna mer enn foreldrene kunne ane.

– Du kunne ikke velge, eller komme med ønsker hvor i Japan vi skulle jobbe, forteller Håkon og forklarer datidens tankegang:

– Om du ikke er lydig og følger kallet, vil du gå glipp av Guds velsignelse over livet.

Han og Britt ble sendt på gangen da misjonen skulle bestemme hvor i Japan de skulle tilbringe de neste årene: Mukonoso.

Familiens hus lå en halv times biltur øst for Kobe. Håkon Tørring var travel i oppbyggingen av en menighet, Britt tok seg av familien, engasjerte seg i det kristne foreningslivet og misjonærene som kom og gikk.

Det var mye arbeid, men fine år, minnes de to.

De to yngste barna begynte i en japansk barnehage i nærområdet. Det var også en japansk barneskole ikke langt unna hjemmet. Barna skulle ikke dit.

– Jeg visste at ungene måtte begynne på internatskole når de ble gamle nok. Det syntes jeg var helt forferdelig. Helt fra starten tenkte jeg: Det har jeg ikke lyst til, det vil jeg ikke. Samtidig visste jeg at det må jeg. Internatskolen hadde blitt bygget opp fordi det var et bedre alternativ til tidligere praksis da foreldrene jobbet ute, mens barna ble satt igjen i Norge, sier Britt.

Britt trøstet seg med at de fikk være i samme land.

– Skolen var en time unna, og vi fikk se dem hjem annenhver langhelg. Hadde vi havnet i et afrikansk land, ville det vært et halvår mellom hver gang.

Britt tar en pause, ser behovet for en dypere forklaring.

– Vi vokste opp i en tid hvor du ikke protesterte. Hele systemet var sånn, og vår generasjon misjonærer gjorde det vi ble bedt om. I ettertid har jeg tenkt: Hvorfor snakket ikke vi mødre om hvor vanskelig det var å sende barna fra oss?

Ute lyser våren. Tulipaner og tomatplanter strekker seg mot solen. Britt har bakt kaker og kokt kaffe. Som misjonærfamilie er hun vant til å ta imot besøk. I rekkehuset i Trondheim har Håkon og Britt bodd siden de kom hjem fra Japan for over 30 år siden. Minnene konkretiserer seg i bilder på veggen, bilder i albumet.

I dag er begge 75 år gamle.

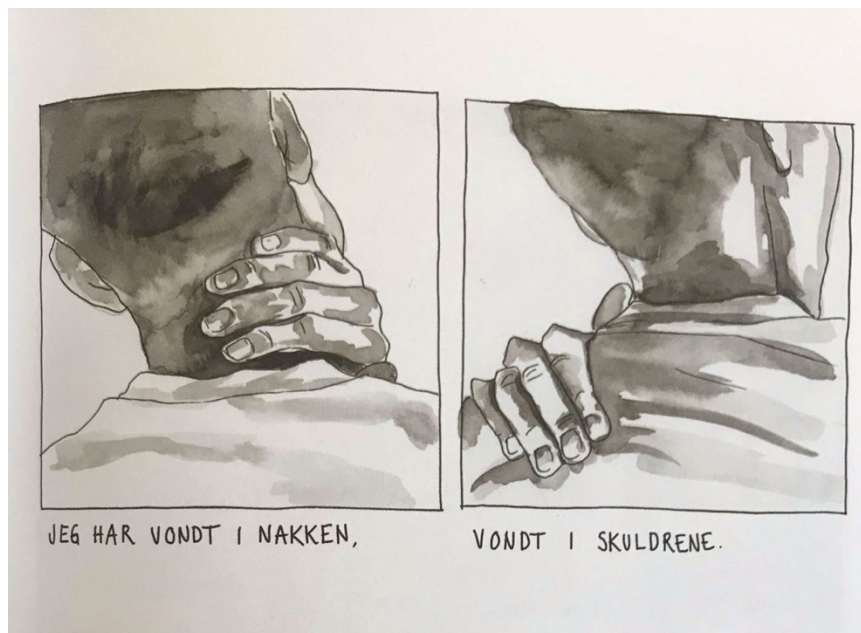
For noen år siden var de tilbake i Japan som frivillige. Det var godt å komme dit, treffe mennesker i menigheten som hadde betydd mye for dem og som de hadde betydd mye for.

Det som svir, er det de har fått vite de siste årene. Barna hadde det ikke bra.

Saksøkte Misjonssambandet

De første historiene om de norske misjonærbarnas skjebner kom allerede på slutten av 70-tallet. En kvinne fortalte om overgrep, og misjonen beklaget. Senere satt organisasjonene i gang spørreundersøkelser for å kartlegge forholdene. Rapportene, [«Barnas plass i misjonshistorien»](#) (2008), og [«Oppvekst og skolegang i utlandet»](#) (2009), var langt fra oppløftende.

Sistnevnte viste at misjonærbarna hadde flere psykiske plager enn befolkningen ellers.

Fra tegneserien «O bli hos meg».

62 prosent følte seg fremmed da de kom hjem etter oppholdet, og syv prosent fortalte at de ble utnyttet seksuelt mens de var på internatet.

Organisasjonene tok på seg det moralske ansvaret, de la ned internatskolene, tilbød et hjelpetilbud på Modum Bad og opprettet en begrenset støtteordning for dem som ønsket terapi.

Mange av misjonærbarna følte seg likevel ikke hørt.

I 2013 [saksøkte en kvinne Misjonssambandet](#) og Frikirken for overgrep, omsorgssvikt, og for måten organisasjonene reagerte på da overgrepssaken på en av misjonens internatskoler ble kjent på 80-tallet. Kvinnen reagerer blant annet på at overgrepsmannen ikke ble anmeldt og på at hun ikke fikk profesjonell hjelp.

[Hun tapte.](#) I tingretten vant misjonen frem med at de ikke hadde juridisk ansvar for det som skjedde på internatet. Ansvaret var foreldrene sitt, det var de som lot barnet gå på skolen. Igjen var det mange som følte seg i stikken. Også foreldrene.

– Den gangen tenkte jeg at det var fint for barna at det var norsk skole. Å bruke skolen handlet om flere ting, forteller Britt og Håkon Tørring.

Det var lojalitet for misjonen. De hadde brukt penger og krefter på å bygge opp skolen. I tillegg var det japanske skolesystemet tøft. Store klasser, få lærere, karakterpress, et helt annet skriftspråk. Familiene visste at de ikke skulle bo i Japan for evig tid og ønsket også at barna skulle oppdras som norske.

– Jeg opplevde det som en kollektiv tanke: Du gjør som det er bestemt for deg. De eldre misjonærene beroliget oss; dette går bra, ikke snakk om det, ikke problematiser. Jo mer du problematiserer, desto vanskeligere blir det for ungene, forteller Britt.

De husker begge noen vonde episoder. Sommerferien hadde vært fantastisk og hele familien hadde kost seg på misjonens feriested i Japan. På veien hjem begynte minstemann å storgrine.

«Hva er det» spurte foreldrene.

«Jeg skal begynne på skolen.»

Søsknene var der, men ikke foreldrene. Annenhver helg kom de hjem, og det hendte Britt og Håkon fulgte dem til internatet og kunne se dem i seng.

Etter aftenbønn og god natt ville ikke Sissel slippe hånden.

Hvorfor måtte foreldrene dra? Hvorfor?

– Jeg var veldig lydig

I dag er Sissel Tørring Brattli 47 år. Hun har plantet seg i hagestolen hjemme på Heimdal. Her har hun og mannen bodd i snart 20 år. Aldri, aldri flytte igjen.

– Jeg var veldig lydig. Kunne klatre på muren og sånn, men var veldig klar over at jeg måtte være lydig mot lærerne og forkynnelsen, sier Sissel om tiden på internatskole i Japan.

– Husmoren var streng, det var strengt rundt måltidene med kollektiv avstraffelse, og banneord klarte jeg ikke å ta i min munn før jeg var godt voksen. I det hele tatt var det mye som var synd. Først i tredje klasse fant jeg en lærer jeg likte.

Skolen rommet rundt 60 elever. En lang gang med tomannsrom. Bad og toalett i enden.

Det var dager med faste rutiner. Frokost i matsalen. Langbord med faste plasser, med navnebroderte brikker. Smøring av niste som ungene la tallerken over, så det holdt seg til lunsj.

Morgenandakt, norsk skoledag, middag klokken to. To timers utetid før det var lekser, kveldsandakt med bønn og leggetid.

På vaktrommet i soveromsgangen var det en voksen. Det skulle mye til før barna gikk dit. Sissel gjorde det aldri.

– Ingen skulle ha særbehandling

I dag sier faren Håkon Tørring at han har endret syn på internatskolene.

– Den forlattheten de har følt på, skjønte vi ikke den gangen. Vi merket litt, spesielt de gangene vi kjørte Sissel ut på kvelden, og måtte forlate henne etter hun hadde lagt seg. Vi satt ved senget, og hun tviholdt på hånden og ville ikke at vi skulle gå. Det var tøft. Så ringte vi neste dag og lurte på hvordan det gikk. Hun hadde nesten ikke tid til å snakke med oss. Da virket det som hun hadde det bra.

– *Snakket dere om det, du og Britt?*

– Vi snakket jo om det når vi reiste hjem, men ikke så mye. Det var jo sånn den gangen at det ikke skulle gjøres så mye forskjell på barna. Det var ikke alle som syntes det var greit at noen fikk komme oftere hjem til foreldrene, eller ringe mye hjem. Ingen skulle ha særbehandling.

Sissel husker at det var flere enn henne som syntes det var tøft.

– Hvert år kom jeg på rom med en ny – ofte noen som hadde problemer. De ansatte plasserte dem sammen med meg, fordi jeg var lett å ha med å gjøre. Flink, snill, sosial. Etter hvert ble det så mange nye romkamerater at jeg ikke klarer å skille dem fra hverandre. De kom og forsvant. Det å opprettholde vennskap er fremdeles vanskelig for meg.

Hun smiler skjelt.

– Jeg er flink til å få venner, dårlig til å holde på dem.

Tegneserieskaper Lene Ask påpeker at misjonærbarn er forskjellige, men også har mye felles:

– Evnen til å se ting fra flere vinkler, bevisstheten om at Norge ikke er verdens navle, gjestfriheten de har lært ved å måtte dele familien med en hel landsby.

Knekken som voksen

Da familien reiste ned for tredje gang, var Sissel 11 år. Etter mange års erfaring var hun blitt vant til internat-tilværelsen.

«Verdens beste oppvekst», kunne Sissel si om disse siste tre årene sine i Japan. De var en sammensveiset gjeng på internatskolen som snakket japansk og fikk lov til å ta seg rundt i området. Kjøpe nudler og godteri, flire og leke. En miljøarbeider hadde også begynt på skolen.

På konfirmasjonsbildet til broren er Sissel midt i denne gode internatperioden. Hun hadde fått en bestevenninne hun delte alt med. Å skulle reise hjem midt i puberteten var vanskelig.

– Frem og tilbake til Norge. Store oppbrudd som vi aldri fikk bearbeidet, fordi all energi gikk med til å få det nåværende livet til å fungere, oppsummerer Sissel.

Hun snakket ikke trøndersk, lurte på hvor hun hørte hjemme. Den første tiden satt hun på rommet og betrodde seg på kassetter til venninnen som fremdeles var i Japan.

Som mange andre misjonærbarn kom ikke de negative reaksjonene før i voksen alder. Ungdomsopprør var ikke aktuelt, det hadde ikke vært omsorgspersoner å sparke fra mot på internatet, ingen trygge personer du trodde ville elske deg og tåle deg – uansett. Venner var heller ingen konstant størrelse. De kom og flyttet igjen. Det som skulle bæres, måtte bæres alene.

Sissel har aldri vært sint på foreldrene. De gjorde som det ble forventet av dem på den tiden, mener hun. Dessuten var de alltid åpne og interessert i hvordan hun hadde det. Følelser ble mottatt med forståelse. Det var hun selv som ikke orket å åpne såret. Ikke på mange år.

– Jeg møtte veggen. Jeg var lærer, og ingen skjønne hva det var. Først da jeg begynte hos en privat psykolog, forsto jeg sammenhengen. Depresjon var den ubearbeidede sorgen over å være alene, over å ikke ha noen voksne å gå til.

– *Sint på misjonen?*

– Ikke på egne vegne, men at de ikke beklager mer og tilbyr hjelp til dem som har opplevd overgrep og sinne.

Lever med dårlig samvittighet

Da NRK-programmet «Brennpunkt» for 12 år siden tok opp situasjonen, fortalte et misjonærbarn sin historie. Gudskallet trumfet foreldrekallet, fortalte de medvirkende.

Britt Tørring knakk helt sammen da hun skjønte at også hennes egne barn følte at foreldrene hadde latt gudskallet gå foran dem. Hun kjente seg ikke igjen.

– Vi hadde ikke forstått ensomhetsfølelsen de hadde opplevd. Det var feil. I dag ville vi ikke sendt dem på internat – det var en annen tid.

– *Kunne du gjort noe annerledes?*

– Jeg vet ikke. Vi kunne kanskje protestert, men klimaet var ikke sånn den gangen. Vi ble plassert der vi skulle arbeide og vi var lydige. De etter oss protesterte mer.

For henne og Håkon har det å lytte til barnas historier vært det viktigste. Ta imot, uten å forsvare seg. De legger ikke skjul på at det gjør vondt.

– Min dårlige samvittighet må jeg leve med, jeg må leve med at jeg har gjort barna mine feil. Ting kan ikke gjøres om og på samme måten som barna må leve med sine erfaringer, må jeg også gjøre det, forteller Håkon.

Britt utdyper:

– Men du kan ikke si «kan vi ikke bli ferdig med det». Jeg må tåle å stå i det sammen med dem.

Skrev et åpent brev

Det er vanskelig å snakke om. Vanskelig å snakke med hverandre og vanskelig å snakke med barna uten at det blir sårt. De vet at en del foreldre ikke har vært i stand til å støtte barna sine.

Håkon synes heller ikke misjonen har gjort nok for å ta tak i problemet, han mener de burde ta et juridisk ansvar for det som skjedde med barna.

Han har skrevet et åpent brev til Det Norske Misjonsselskap. Det handlet om kallsforkynnelsen som var så sterk i tiden han vokste opp. Det var ikke riktig av NMS å fokusere så sterkt på det kallet istedenfor foreldrekallet, mener han.

– *Ble barna dine utkonkurrert av kallet?*

– Kallet var sterkt den gangen. Forkynnelsen. Vi var preget av det. Men det er jeg som foreldre som må ta hovedansvaret for at det ble som det ble, svarer Håkon Tørring.

Misjonsselskapets generalsekretær Helge Gaard svarer:

– Som misjonsselskap ser vi at internatskolene ikke var bra for mange av barna, og vi la dem ned så fort vi skjønnte omfanget.

Det var ikke før flere misjonærbarna hadde fortalt sine historier?

– Vi lå nok noe i etterkant, men tok det alvorlig ettersom kunnskapen om skolene økte.

Også Norsk Luthersk Misjonssamband har beklaget konsekvensene av problemene internatskolene skapte for barna.

– Vi skjønnte det litt for sent, sier generalsekretær Øyvind Åsland.

De anmeldte aldri den ansatte som forgrep seg på barna.

– I dag ville vi gjort det, men på den tiden tenkte vi annerledes, sier Åsland.

Etter at misjonsorganisasjonenes egne rapporter fortalte om en dårlig psykisk helse blant de voksne misjonærbarna, åpnet de for støtteordninger for opp til 25.000 kroner. Mange opplevde det som svært lite for det de følte var en tapt barndom.

– Beløpet er ikke høyt, men vi kan betale noe av det de trenger, mener Åsland.

Gaard i Det Norske Misjonsselskap påpeker at beløpet og oppfølgingen var ment som en anerkjennelse av barnas opplevelser:

– Med oppfølgingen tok vi et moralsk ansvar. Misjonsorganisasjonene overtok aldri foreldreansvaret for barna og dermed ikke det juridiske ansvaret, men vi hadde et medansvar som la til rette for internatskolene.

– *Er den økonomisk kompensasjonen høy nok?*

– Vi strakk oss så langt vi kunne på den tiden. NMS er en nøktern organisasjon som på den tiden avtalen ble inngått, levde enda mer på innsamlede midler.

Norsk Luthersk Misjonssamband blir fremdeles kontaktet av voksne misjonærbarn som har hatt vonde opplevelser på internatskolen.

– Vi inviterer til en samtale og setter dem i kontakt med hjelpeapparatet om de ønsker det, forteller generalsekretær Åsland.

– *Har dere gjort nok for misjonærbarna?*

– Det er alltid vanskelig å si om vi har gjort nok, men vi har forsøkt å gi hjelp.

Gutten som var annerledes

Han begynte på tegneskole etter militæret, Geir Edland. Kunsten, en kanal han ikke visste fantes, ble åpnet.

Fargene var ofte mørke, svarte. Symbolene var lett å lese. Tegninger av hender som puttet småmynter på misjonsbøsser.

Det var bedehusene hjemme som kunne kjøpe seg fri med pengene de sendte til misjonsmarken.

De skjønnte ikke hva gavene innebar for menneskene som faktisk levde midt i det, mener Geir, som i dag er 52 år.

Selv bodde han i Taiwan i ni år som barn.

Geir vet ikke helt når følelsen av å være annerledes kom. Han tror den har vært der hele tiden. Den lyshårede pjokken blant kineserne i storbyen Taipei.

Han tillot seg ikke å tenke over om hverdagen på internatet var streng, eller ikke. Den var som den var og kunne ikke forandres. Det var sol, varme, svømmebasseng, basketbane, musikkundervisning og en skole som ble delt med amerikanerne.

I helgene var det reklamefinansiert TV, westernfilmer og turer på rismarkene på jakt etter slanger. Han hadde annenhver helg med foreldrene og de resterende med gutter på samme alder.

– Alle på skolen ønsket at vi skulle ha det bra, sier Geir i dag.

Vi møtes i Sandnes, byen han har bodd i de siste 20 årene. Som lærer i tilpasset opplæring har han erfart at det kan være en styrke å selv ha hatt utfordringer.

Han kan fortelle dem: «Jeg har også bodd på institusjon.»

Geir gikk i lokal barnehage i Taiwan, og i byen kom ofte de voksne bort og kløp ham i kinnet for å kjenne om «dukken» var ekte.

Da han kom hjem til Norge som 15-åring, opplevde Geir igjen å være annerledes. Referansene var så ulike. Han gikk ikke for seg selv, men når de andre ungdommene snakket om felles opplevelser, ble han stille.

Sendt på sykehuset

Også for Geir var det i 20-årene det ble vanskelig. Strategiene for å ha det så bra som mulig fungerte ikke lenger. Han som hadde skjont at det ikke hjalp å gråte og savne, at det var lurt å gjøre seg populær, smart å ikke kreve så mye, være litt usynlig. Det gikk ikke mer.

– Jeg traff en forkynner som også var opptatt av psykologi, Gunnar Elstad het han. I samtaler med ham fikk jeg rom og anledning til å kjenne på det kroppen og hodet hadde brukt tid på å holde nede. Det var en smerte, en smerte jeg ikke visste hva var, men som var der, og ble en demper i livet. Jeg var betrakteren som i for liten grad ble inkludert når jeg trengte det.

Det kan fremdeles treffe ham midt i magen på de meste uventede tider.

– Jeg husker da datteren min gikk i småskolen og vi var på leirskole. Om kvelden kommer hun gråtende inn og trenger trøst for småkrangling på jenterommet. Den situasjonen slo knockout på meg.

– *Hvorfor?*

– Jeg er tilbake på internatet. En morgen hadde jeg fryktelig vondt i magen – det var en begynnende blindtarmsbetennelse, men det visste jeg ikke da, forteller Geir.

– Først på kvelden fikk jeg en voksen til å ta tak i det. Lege? De voksne trakk på det. Var det nødvendig? Legen bodde jo så langt unna. Til slutt kapitulerte de. Legen sendte meg umiddelbart til sykehuset. Hadde jeg ventet 20 minutter til, ville blindtarmen sprukket. Først på veien til sykehuset fikk jeg lov til å ringe mamma, som er sykepleier.

Foreldrene hev seg på bussen, og fikk organisert det slik at moren fikk pleie Geir på internatet de neste ukene.

Trøst i menneskemøtene

Da Geir og kona fikk barn, valgte de å ta imot kontantstøtte. Barna skulle aldri mangle fanget å krype opp i. I dag er ungene voksne. Geir forteller at forholdet er bra, men at han gjerne skulle ha dem enda tettere på, beholde nærheten han aldri fikk til sine foreldre.

Han kaller det relasjonsskader og har vært sint – både på foreldrene og misjonen. Sine følelser har han beskrevet i egne bilder.

– Skal du male et sannferdig bilde, kan du ikke glemme fargen svart. Da blir det aldri troverdig, sier Geir

Foreldrene til både Geir og Ellen Marie har blitt informert om innholdet i denne reportasjen, men har takket nei til å uttale seg.

Geir sier han har funnet hjelp i å huske de varme menneskemøtene.

– Husmoren vi hadde på internatet da jeg gikk i første klasse. Hun reiste ut som enslig misjonær og var selv barn av misjonærer – kanskje det var derfor hun visste hvordan ensomheten kunne føles. Om kveldene kom hun inn for å si god natt. Hun satt seg på sengekanten og strøk meg over håret.

«Du har like mange fregner som meg du Geir. Vet du hvorfor vi har fregner? Jo, hver natt når du sover, sender Gud en engel ned til deg og kysser deg. Fregnene, det er merker etter engelens kyss.»